

Tina Barbu

Apariție singulară în teatrul nostru, Tina Barbu a fost o mare actriță de dramă. Dar, paradoxal, a avut o carieră foarte scurtă, sensibilitatea ei, exagerată, neputînd rezista tensiunii nervoase la care era supusă în timpul pregătirii rolurilor, dar mai cu seamă în preajma premierelor.

A fost o fată săracă, de la țară (era născută în comuna Mirșa din județul Ilfov), venită la oraș ca ucenică la o croitorie. Careva a surprins-o recitînd ; a îndemnat-o să urmeze Conservatorul. Elevă a Aristizzei Romanescu și a lui Petre Liciu a fost remarcată de Alexandru Davila, membru în comisia examinatoare (în calitate de director general al teatrelor) la examenul din vara lui 1906 ; Davila i-a dat nota cea mai mare — 9,50.

În 1908 a debutat pe scena Teatrului Național, în *Rivala* de M. Kistemaekers. În piesă se dă lupta între două femei : soția legitimă și amanta, fiecare invocîndu-și drepturile — una pe cele statornicite de lege, cealaltă fructul păcatului, copilul ce va să vină ; Tina Barbu a apărut în rolul amantei și debutul ei a fost memorabil în epocă. A dat impresia că „trăiește“, că rolul nu era învățat ; anima cuvintele prin toate mijloacele ce stau la dispoziția interpretului scenei ; era frumoasă, majestuoasă, domina scena. Era, prin excelență, actrița care lipsea teatrului românesc — prin masca ei gravă, tragică, ochii extraordinar de expresivi, cu o privire care spunea, uneori, mai mult decît vorba, cu pauze sau șoapte ce înfiorau.

S-a spus că în *Brîndușa* de Brieux și-a jucat propria-i viață ; eroina e o fată de la țară ce ajunge, la Paris, învățătoare, și care, strivită de viața orașului, revine în sat. (Dealtfel piesa are un caracter retrograd, avînd aerul să pledeze pentru necesitatea ca omul de la țară, omul de jos, să nu se avînte, pentru „liniștea“ lui, spre o învățătură mai înaltă.)

Tina Barbu

Într-o serie de roluri, în piese ce alcătuiau repertoriul vremii (*Noaptea Inverii*, *Chinul* de Al. Florescu, *Vișorul*, *Denisa*, *Modelul* de Bataille) izbutește să fie „alta“, dovedind putere de nuanțare, știință a gradării

emoției, a pătrunderii pînă în adînc a sentimentelor, putere de convingere, impresionînd totodată prin simplitatea și sobrietatea jocului, înduioșînd pînă la lacrimi (ca în rolul Denisei, unde Dumas face un fel de rechizitoriul, cam retoric, împotriva celor ce seduc fetele și apoi le părăsesc), sau înfiorînd, ca în rolul Regan din *Lear*, cînd se repede să scoată cu unghiile ochii lui Gloucester. (Atitudinea de pasăre de pradă a interpretei, țipetele ei triumfătoare, unite cu mugetele de durere ale lui Gloucester au zguduit publicul).

Dar izbînzile sale actricești se făceau cu un preț foarte mare — cu jertfa propriei sale vieți, căci fiecare rol era rupt din sufletul ei. Tina Barbu nu-și juca rolurile, ci și le trăia.

Era, în felul ei, o martiră, emoția o copleșea, punînd stăpînire pe întreaga-i ființă. (Paul Gusti povestea că, deseori, înaintea ridicării cortinei, după ce se dădea al treilea semnal, Tina Barbu îl implora să nu ridice cortina, să-i acorde un răgaz, căci ea nu era în stare să joace.) Cu întîrziere începea spectacolul, dar publicul care o adora o întîmpina cu adevărate ovații.

Actrița a înțeles că lucrurile nu mai puteau merge astfel (era intolerabil atît pentru teatru, cit și pentru sistemul ei nervos) și în mai multe rînduri a încercat să se retragă.

Așa s-a întîmplat în toamna lui 1913, cînd Tina Barbu, în preajma unei noi stagiuni a dispărut de pe afiș, spre dezolarea și nedumerirea marelui public.

Făcîndu-se ecoul acestor păreri de rău ale spectatorilor, Liviu Rebreanu, cronicarul dramatic al ziarului „Rampa“, i-a scris: „S-a început stagiunea teatrală și pe dumneata

degeaba te căutam pe toate afișele... Zînic primim scrisori de la nenumărații dumitale admiratori care, împreună cu noi, se întrebă ce este cu Tina, ce face Tina? Și nimeni su știe să ne lămurească dacă Tina va mai juca sau nu va mai juca! Marioara Voiculescu nu știe nimic, nici măcar adresa dumitale. La Teatrul Național de asemenea. Dar în amîndouă locurile plutește speranța că în curînd te vei întoarce pe scîndurile unde, prin talentul dumitale extraordinar, ai dat viață, atîtor personajii, unde ai creat atîția oameni adevărați! Te așteptăm cu toții mereu, dar se pare că te așteptăm zadarnic... De aceea te rog... să ne comunicî dorințele și planurile dumitale pe care sînt doritori să le cunoască toți cei ce au avut fericirea să te vază jucînd (și cine nu te-a văzut?). Serisoarea, cu voia dumitale vom publica-o în „Rampa“, mai ales în nădejdea că ne vei da știri bune“.

Peste cîtva timp, Tina a revenit în teatru (a jucat într-o formație condusă de Marioara Voiculescu), pe urmă s-a retras din nou. Căsătoria i-a fost pretextul.

La țară a cultivat pămîntul. Dar, spun cei din jurul ei, repeta și interpreta de una singură, rolurile pe care nu le-a putut juca pe scenă.

În timpul primului război mondial a stat retrasă la Fălticeni; o vedea în fiecare zi Eugen Lovinescu, plimbîndu-se cu o carte în mînă, majestuoasă, străbătînd un parc sălbatic; n-a îndrăznit s-o tulbure.

N-a mai apărut pe scenă.

A încetat din viață, cu totul uitată, la 21 martie 1949, în vîrstă de 66 de ani, în locuința sa din strada Popa Rusu 8 — unde s-ar putea așeza o placă ce-ar aminti de una dintre marile noastre actrițe.

